Egiptologija na hrvatski način. Mladen Tomorad, Staroegipatska civilizacija, sv. I: Povijest i kultura starog Egipta, Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2016., 413 str.

Glazer, Eva Katarina; Vukelić, Vlatka

Source / Izvornik: **Radovi : Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2017, 48, 429 - 433**

Journal article, Published version
Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:111:875866

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI
UNIVERSITY OF ZAGREB
CENTER FOR CROATIAN STUDIES

Repository / Repozitorij:

Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Egiptologija na hrvatski način

Mladen Tomorad, Staroegipatska civilizacija, sv. I: Povijest i kultura starog Egipta, Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2016., 413 str.

„U Hrvatskoj prevladava mišljenje da se naši povjesničari ne mogu baviti sličnim temama zbog nedostatka izvora, literature te nedostatka predznanja, ali i domaćih uzora. Želio sam dokazati da se sve te predrasude napokon mogu osporiti. Na čitateljima je da prosude jesam li u tome uspio ili ne." (Mladen Tomorad, iz *Predgovora*).

Monografija *Staroegipatska civilizacija* Mladena Tomorada, docenta na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, svečano je promovirana na Interliberu u studenome 2016. Ona je produkt višegodišnjeg predanog rada i sustavnog bavljenja znanstvenim proučavanjem staroegipatske povijesti. Iako njezin autor nesumnjivo raspolaže iznimnim znanjem o navedenoj temi, pisanje monografije o ovako širokom povijesnom kontekstu zahtijevalo je dodatne napore. Stoga je ovo djelo skup znanja, smisla za praktičnost, preglednost i upornost.

Staroegipatska civilizacija knjiga je otisnuta u ediciji *Manualia universitatis studiorum Zagrabiensis* udžbeničke literature Sveučilišta u Zagrebu. Ona je jedinstveno djelo, koje u petnaest poglavlja, na više od 400 stranica, obrađuje sve aspekte staroegipatske povijesti i kulture. Sadržajem, ali i svim navedenim popratnim prilozima postiže svoj krajnji cilj, a taj je: sintetički i kritički pregled povijesti i kulture starog Egipta. Ono što ovo djelo čini posebnim uključivanje je rezultata vlastitih znanstvenih i stručnih istraživanja, pa ono postaje tematski sveobuhvatnije, poštujući pri tome metodološki pristup. Upravo ga navedeno čini nezaobilaznom literaturom stručnjacima, studentima povijesti, povijesti umjetnosti, arheolozima, antropolozima, ali i onima koji žele doznati sve o staroegipatskoj povijesti na jednome mjestu. Autor je poseban naglasak stavio na dijelove koji su do sada u hrvatskoj historiografiji bili zapostavljeni: terminologiji, detaljnom pregledu izvora, mnogim elementima svakodnevnog života, arhitekturi (grobnice, hramovi, naselja, nekropole), pogrebnim običajima, razvoju egiptoloških istraživanja, muzejskim zbirkama, načinima obrade predmeta te primjeni suvremenih metoda istraživanja.

Mladen Tomorad ne zasniva svoju povijesnu analizu na uobičajenoj i često u nas zastarjeloj literaturi, nego na suvremenoj znanstvenoj produkciji te najnovijim istraživanjima sumira spoznaje i pokušava dati prikaz pojedine teme. Izuzetan je prikaz takve metodologije poglavlje u kojem prikazuje razvoj ljudskih društava na prostoru Egipta od pojave prvih ljudi tijekom prapovijesnog razdoblja, nastanka prvih društava, gradova i država preko klasičnog staroegipatskog kraljevstva sve do arapskog osvajanja 642. godine. U svjetskoj, a pogotovo domaćoj literaturi, mali broj djela obrađuje prapovijesni razvoj te razdoblje helenističkog, a pogotovo rimskog i bizantskog osvajanja. Tako osnovni povijesni pregled obrađuje razdoblja koja su donedavno u inozemnoj, a pogotovo u domaćoj literaturi u potpunosti bila zanemarena.

Ova je knjiga djelo nastalo na temelju autorovih istraživanja te analize velikog broja prvorazrednih izvora i literature (više od 1200 bibliografskih jedinica s gotovo 3000 znanstvenih bilješki). O izvornosti djela posebno govore poglavlja od 11. do 15., u ko-

jima se i u svjetskim okvirima do sada rijetko pisalo. U Hrvatskoj se, uz samog autora, problematikom istraživanja staroegipatske kulture, razvojem egiptologije, muzejskim i privatnim zbirkama u svijetu i Hrvatskoj, problemom upotrebe nazivlja i jezičnim pitanjima u hrvatskim egiptološkim istraživanjima, znanstvenom analizom, obradom i prezentacijom predmeta te egiptomanijom do sada bavio uzak krug znanstvenika. U pojedinim dijelovima teksta autor također obrađuje i probleme suvremene bliskoistočne povijesti nakon arapskih revolucija početkom 2011. godine. Tako se obrađuju i problemi nove egipatske vlasti, pljačkanja arheoloških lokaliteta, gubitak prihoda od turizma itd. Kronološki obrasci kojima se autor koristi usklađeni su s najnovijih egiptološkim otkrićima objavljenim do kraja 2012. godine.

U Hrvatskoj su vrlo rijetka djela koja obrađuju povijest starog Egipta. Prvi povijesni pregled do 12. stoljeća pr. Kr. objavio je još davne 1923. godine sveučilišni profesor Gavro Manojlović u djelu *Povijest starog Orijenta*. Sveučilišni profesor Petar Lisičar u nekoliko navrata tiskao je svoj kratki sveučilišni udžbenik o povijesti starog Egipta i starog Istoka (1956., 1966., 1972., 1975.), u kojem je povijest i kultura starog Egipta obuhvaćena na nešto više od pedesetak stranica. Godine 1967. član JAZU i sveučilišni profesor Grga Novak objavio je djelo *Egipat – prethistorija, faraoni, osvajači, kulture*, u kojem obrađuje povijest Egipta do rimskog osvajanja. Kustos i hrvatski egiptolog Igor Uranić objavio je dvije knjige o staroegipatskoj religiji (*Sinovi Sunca – vjerovanja starih Egipćana*, 1997. i Ozirisova zemlja, 2005.) te pregled povijesti staroegipatske države do Aleksandra Velikog u djelu *Stari Egipat – povijest, književnost i umjetnost drevnih Egipćana* (1. izdanje 2002., 2. izdanje 2005.). Petar Selem je 1997. objavio djelo o egipatskim kultovima na prostoru Ilirika (*Izidini trag*, 1997.).

U svjetskoj historiografiji ne postoje djela koja na jednome mjestu obrađuju sve aspekte kojima se autor bavi u ovoj knjizi. U posljednjih petnaestak godina objavljeno je djelo Kathryn A. Bard (ur.) *Encyclopedia of the archaeology of Ancient Egypt* (1999.), u kojem brojni suradnici obrađuju teme iz područja arheologije i povijesti starog Egipta do konca helenističkog razdoblja. Ian Shaw (ur.) objavio je *The Oxford history of Ancient Egypt* (2000.), u kojem njegovi suradnici prvi put obrađuju povijest i kulturu Egipta do arapskog osvajanja sredinom 7. stoljeća. Kathryn A. Bard objavila je samostalnu studiju *An introduction to the archaeology of Ancient Egypt* (2008.), u kojoj obrađuje povijest i kulturu Egipta do konca rimskog razdoblja (395. g.). Alan B. Llyod (ur.) urednik je najnovije studije *A companion to Ancient Egypt* vol. I-II (2010.), u kojoj brojni suradnici na više od tisuću dvije stotine stranica obrađuju sve aspekte staroegipatske povijesti i kulture do konca rimskog razdoblja. Iz ovog kratkog pregleda izdanja vidljivo je da su ona uglavnom ograničena na teme arheologije, povijesti, religije, umjetnosti i svakodnevnog života starog Egipta do konca helenističkog ili rimskog razdoblja. Sve ostale teme gotovo da nisu obuhvaćene ni u jednoj recentnoj sintezi staroegipatske civilizacije.

O hrvatskoj egiptologiji, našim muzejskim zbirkama, načinu obrade egipatskih predmeta u inozemstvu i u nas, problemu nazivlja i problemima upotrebe kronologije u hrvatskim povijesnim znanostima gotovo da do sada nije pisano. Jedina su iznimka članci i knjiga samog Mladena Tomorada *Egipat u Hrvatskoj*, koja je objavljena 2003. godine.

Knjiga Mladena Tomorada temom i metodološkim postupkom predstavlja pomak u pisanju sveučilišnih udžbenika i općenito djela monografskog karaktera koja prikazuju jednu civilizaciju. To je vrlo ambiciozan projekt, pogotovo kada znamo da su kvalitetne sinteze davnih civilizacija rijetkost.

Knjiga se sastoji od 15 cjelina: Predgovor; Poglavlje I. Obilježja prostora, teritorijalna i administrativna podjela starog Egipta; Poglavlje II. Izvori za staroegipatsku povijest; Poglavlje III. Kronologija staroegipatske povijesti; Poglavlje IV. Povijest staroegipatske civilizacije od prapovijesti do arapskog osvajanja Egipta; Poglavlje V. Staroegipatski jezik, pismo i pisarski materijali; Poglavlje VI. Staroegipatska književnost; Poglavlje VII. Staroegipatska umjetnost; Poglavlje VIII. Svakodnevni život u starom Egiptu; Poglavlje IX. Staroegipatski gradovi i lokaliteti; Poglavlje X. Vjerovanja starih Egipćana; Poglavlje XI. Istraživanja staroegipatske kulture i razvoj egiptologije; Poglavlje XII. Upotreba imena i nazivlja u egiptoloskim studijima u Hrvatskoj; Poglavlje XIII. Staroegipatske zbirke u svijetu i Hrvatskoj; Poglavlje XIV. Znanstvena analiza, obrada i prezentacija staroegipatskih predmeta; XV. Zaključak: suvremena egiptomanija.

Cjeline su dopunjene raznim prilozima: Popis tablica; Popis karata; Popis slikovnih priloga; Tumač pojmova; Važni toponimi, države i narodi izvan Egipta; Popis najznačajnijih muzejskih institucija; Bibliografija; Hrvatski prinosi proučavanju staroegipatske povijesti i kulture.

Kao posebno inovativno i značajno treba navesti 16 povijesnih karata: Karta 1. Egipat i okolne zemlje; Karta 2. Teritorijalna podjela Egipta; Karta 3. Najznačajniji preddinastijski lokaliteti i gradovi; Karta 4. Egipat tijekom arhajskog razdoblja i Starog kraljevstva; Karta 5. Egipat u periodu Srednjeg kraljevstva i II. međurazdoblja; Karta 6. Širenje egipatskog kraljevstva tijekom Novog kraljevstva; Karta 7. Egipatska država tijekom III. međurazdoblja i XXVI. dinastije iz Saisa; Karta 8. Perzijsko kraljevstvo; Karta 9. Osvajanja Aleksandra Velikog; Karta 10. Helenističke države nakon raspada Aleksandrovog kraljevstva; Karta 11. Egipatsko kraljevstvo tijekom vladavine Ptolemejevića; Karta 12. Širenje Rimske Republike Sredozemljem; Karta 13. Rimsko Carstvo u II. stoljeću; Karta 14. Rimsko Carstvo krajem IV. stoljeća; Karta 15. Bizant i arapska osvajanja u prvoj polovici VII. stoljeća; Karta 16. Najvažniji staroegipatski arheološki lokaliteti i gradovi. Zemljovide ističemo kao posebno važne i izuzetno dobro napravljene jer daju širi pregled razvijenih europskih civilizacija onoga doba, a stari Egipat stavljaju u prostor u suodnosu s drugim kulturama, što je za učenje njegove povijesti izuzetno važno.

U poglavlju I. (*Obilježja prostora, teritorijalna i administrativna podjela starog Egipta*) na jedinstven način prikazuje se prostor Egipta, koji je bio predmet istraživanja ovoga djela.

Poglavlje II. (*Izvori za staroegipatsku povijest*) iscrpno je, detaljno, ali i sažeto. Autor ne ulazi u nepotrebne analize o pojedinim izvorima, već iznosi činjenične podatke. O svakome izvoru donosi podatke zašto je važan te o kojem dijelu egipatske povijesti progovara, kada je i kako pronađen. Velikim brojem citiranih izvora, često nedostupnih studentima, profesorima, znanstvenim i kulturnim djelatnicima, upoznajemo se s brojnim istraživačima, od najstarijih vremena, koji su na osebujan način obrađivali povijest Egipta, egipatske dinastije, spomenike, kultove i predmete svakodnevnog života.

U poglavlju III. (*Kronologija staroegipatske povijesti*) autor pregledno obrađuje vremenski raspon staroegipatske povijesti. S obzirom na mnogo detalja vezanih za staroegipatsku kronologiju, Mladen Tomorad zalazi u akademsku razinu svoga djela, a otkriva i detalje o onodobnom računanju vremena.

Obimno poglavlje IV. (*Povijest staroegipatske civilizacije od prapovijesti do arapskog osvajanja Egipta*) za studentsku je populaciju najvažnije. Pregled staroegipatske povijesti ovdje je započet razdobljem prapovijesti, što se do sada u ovakvim djelima izbjegavalo. Periodizacija razdoblja poput onog preddinastijskog vrlo je racionalno prezentirana, s

jasnom tendencijom k pojednostavnjivanju i jačoj razumljivosti. Kulture Gornjeg i Donjeg Egipta općenito su se u hrvatskoj literaturi koja se bavi preglednom povijesti staroga Egipta zanemarivale, stoga se ovdje donosi vrlo vrijedan pregled i te klasifikacije, pokrivajući i kronologiju i rekonstrukciju života pojedinog kulturnog sloja. Sve navedeno prikazano je i tablično i uz obilje slikovnog materijala koji pridonosi razumijevanju teksta. Ono što treba istaknuti kao posebno vrijedno jesu fotografije predmeta iz pojedinih svjetskih muzeja, kao i njihovi rekonstruirani crteži. Ulaskom u dinastijsko razdoblje, uz kronološki pristup, pratimo i tablični prikaz vladara pojedine dinastije, što pridonosi preglednosti. Povijesni pregledi dopunjuju se i najnovijim podacima o pojedinim arheološkim i povijesnim raspravama, kao i podacima o tome gdje se nalaze pojedine statue, tko ih je i kada pronašao, jesu li predmetom diplomatskog spora i slično.

Poglavlje V. (*Staroegipatski jezik, pismo i pisarski pribor*) obrađuje problematiku pisma, što je novina jer tumači i utjecaj egipatske civilizacije tijekom povijesti na druge narode i u druge civilizacijske cjeline.

Poglavlje VI. (*Staroegipatska književnost*) obrađuje manje poznat dio egipatskih kulturnih tečevina.

Poglavlje VII. (*Staroegipatska umjetnost*) na prvi pogled djeluje veoma poznato. U tom poglavlju nastoji se sustavnim, temeljitim i čitkim mislima, pismom i rukopisom, obraditi gotovo sve oblike staroegipatske umjetnosti.

U poglavlju VIII. (*Svakodnevni život u starom Egiptu*) prezentiran je sadržaj s kojim se većina čitača najlaše identificira. Tumačenje lova i ratovanja, poljoprivrednih djelatnosti, načina gradnje, liječenja, uljepšavanja, obavljanja kulta dopunjena su brojnim podacima i ilustracijama.

U poglavlju IX. (*Staroegipatski gradovi i lokaliteti*) ova se tema obrađuje kroz arheološki, urbanistički, arhitektonski i likovni pristup. S obzirom na tu interdisciplinarnost, izuzetno je zanimljivo i dinamično. Ono progovara o gradovima i lokalitetima koji su potom taksativno tablično navedeni, što je apsolutna novost u monografskim izdanjima koja su primarno posvećena nekoj povijesnoj kronologiji i povijesnom pregledu općenito, a svakako pridonosi boljem povezivanju već iznesenih podataka. Vrijeme i prostor ovim podacima dobivaju još jednu dimenziju, pa knjiga ovim poglavljem dobiva na tzv. trodimenzionalnosti.

Mladen Tomorad popis gradova donio je abecednim redom, čime je omogućena velika preglednost, a jednako je tako uslijedio i popis arheoloških lokaliteta, također iznimno važna nadopuna povijesnom pregledu.

Poglavlje X. (*Vjera i pogrebni običaji starih Egipćana*) za većinu je najintrigantnija i najzanimljivija tema. Ovo je poglavlje o vjeri i pogrebnim običajima, a veže se za XII. i XIII. poglavlje. Kao posebnu zanimljivost ističemo cjelinu „Širenje egipatskih vjerovanja Sredozemljem i Rimskim Carstvom“ jer je ono od iznimnog značenja za razumijevanje sustava vjerovanja iz kasnijih razdoblja.

Poglavlje XI. (*Istraživanja staroegipatske kulture i razvoj egiptologije*) vremenski je i sadržajno veoma opsežna tema, izuzetno inventivno zamišljena, a bavi se s povijesnog i kronološkog aspekta istraživanjem o egipatskoj civilizaciji od 5. st. pr. Kr. do 20. stoljeća. Posebno je značajno da se obrađuju međunarodna udruženja i forumi, posvećeni staroegipatskoj problematici. S teoretskog i povijesnog aspekta bitna je obrada istraživanja egiptologije u Hrvatskoj, koje je prvi put ovako sveobuhvatno zabilježeno i obrađeno.

Ovdje svakako treba istaknuti posebno poglavlje o staroegipatskim grobnicama i načinu ukopavanja pokojnika, pogotovo tablični prikaz sa svim važnim do sada pronađenim grobnicama.

Poglavlje XII. (*Upotreba imena i nazivlja u egiptološkim studijama u Hrvatskoj*) također prvi put temeljito i sveubuhvatno obrađuje imena i nazive u egipatskim studijima u Hrvatskoj.

Također poglavlje XIII. (*Staroegipatske zbirke u svijetu i Hrvatskoj*) donosi popis i obradu zbirki u Hrvatskoj, koje sadrže građu o egipatskoj civilizaciji.

Poglavlje XIV. (*Znanstvena analiza, obrada i prezentacija staroegipatskih predmeta*) pokušava sintetizirati obrađenu građu po navedenim poglavljima.

U XV. poglavlju knjige (*Zaključak*), kao posebnom dijelu (*Suvremena egiptologija*), donosi se znanstveni rječnik i pojmovnik kroz sintetizirani zaključak. Tumač složenih i često nepoznatih pojmova izuzetno je nužan za iščitavanje ovog kompleksnog rada, kao i općenito za poznavanje egiptologije.

Sve napisane cjeline pisane su vrlo jednostavnim i lako razumljivim jezikom, udaljavajući se od česte akademske kompleksnosti, postajući tako prihvatljive široj publici, a ne samo struci. Ovu knjigu s jednakim interesom mogu čitati i zaljubljenici u Egipat, i egiptolozi, i znatiželjni inženjeri strojarstva, i kustosi arheoloških muzeja u Hrvatskoj i svijetu.

Eva Katarina Glazer i Vlatka Vukelić

Iz povijesti Barbanštine u srednjem i novom vijeku

Slaven Bertoša, Barban i mletački Loredani: život u pokretu, ljudi i događaji, Pazin – Barban – Pula: Katedra Čakavskog sabora Pazin – Općina Barban – Državni arhiv u Pazinu – Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2015., 319 str.

Najnovije djelo prof. dr. sc. Slavena Bertoše, naslova *Barban i mletački Loredani: život u pokretu, ljudi i događaji*, rezultat je višegodišnjeg autorova rada posvećenog istraživanju srednjovjekovne i novovjekovne povijesti Barbanštine. Knjiga je prvi put predstavljena javnosti u svibnju 2016. i izdana je zajedničkim snagama Katedre Čakavskog sabora u Pazinu, Općine Barban, Državnog arhiva u Pazinu i Sveučilišta Jurje Dobrile u Puli. Rad koji se prostire na više od 300 stranica podijeljen je na 14 poglavlja te ga dodatno obogaćuju mnogi prilozi (prvenstveno u obliku faksimila dokumenata i statističkih podataka), slike i razni indeksi.

Djelo započinje kratkim „Predgovorom“ (5-6), u kojemu Bertoša upoznaje čitatelja s izvorima i osobama koje su mu pomogle pri kompletiranju ove knjige te se nastavlja „Uvodom“ (7-9), gdje autor ukratko iznosi najznačajnije geografsko-političke karakteristike Barbanštine i Rakaljštine. Prvo pravo poglavlje, „Mletačka obitelj Loredan i njezini sredozemni horizonti“ (11-29), bavi se podrobnijom analizom mletačke senatorske obitelji

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI
48

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

FF press

ZAGREB 2016.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 48

Izdavač / Publisher
Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher
Željko Holjevac

Glavni urednik / Editor-in-Chief
Hrvoje Gračanin

Izvršna urednica / Executive Editor
Inga Vilogorac Brčić

Uredništvo / Editorial Board
Bruna Kuntić-Makvić (stara povijest/ancient history), Zrinka Nikolić Jakus (srednji vijek/ medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac (moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history), Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council
Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko Bratož (Ljubljana), Snježana Buzov (Columbus, Ohio), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien), Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz), Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj), Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd), Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršna urednica za tuzemnu i inozemnu razmjenu / Executive Editor for Publications Exchange
Kristina Milković

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant
Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120 150, 6120 158, faks ++385 (0)1 6156 879

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation Index - Web of Science

Naslovna stranica
Iva Mandić

Grafičko oblikovanje i računalni slog
Marko Maraković

Lektura
Samanta Paronić (hrvatski / Croatian)
Dražen Nemet (engleski / English)

Tisak
Tiskara Zelina d.d., Sveti Ivan Zelina

Naklada
250 primjeraka

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“ http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp

The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific journals of Croatia http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp

RADOVI 48

ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU